

YOZGATLI HALK ŞAİRLERİNİN DİLİYLE KIBRIS

Doç. Dr. Bayram DURBİLMEZ¹²

Giriş

Sözlü kültür geleneklerine bağlı olarak sanatını icra eden ozanlar, âşıklar, derviş şairler ile bu şairlerin yolunda gelenekli şiirler yazan kişiler “halk şairi” terimi altında toplanmaktadır. Halk şairleri “birincil sözlü kültür” çağında yalnızca sözlü kültürden beslenirken, matbaa ve teknolojiyle tanışılan “ikincil sözlü kültür” çağında da hem yazılı kültürle hem de sözlü kültürle iç içe olmuştur. Aynı durum Yozgatlı halk şairleri için de geçerlidir. Halk şairleri, genelde olduğu gibi, Yozgat’ta da sözlü kültürden ve yazılı kültürden beslenen bir geleneğin temsilcileridir. Yozgatlı halk şairlerinin etkilendiği sosyal ve kültürel çevreler dörde ayrılır: A) *Medreseler*, B) *Âşıklık geleneği*, C) *Tekkeler*, D) *Sözlü gelenek*. Bu çevreler birbiriyle ilişkili olup, Yozgatlı bir halk şairinin bu çevrelerin hepsinden de etkilenmiş olması ihtimal dâhilindedir. Çünkü tespit edilen Yozgatlı halk şairlerinin tamamı “ikincil sözlü kültür” döneminde yetişmiştir. Buna rağmen bu çevrelerden birinin etkisi daha belirgin olan halk şairleri kendi arasında birleştirilerek şöyle bir kümeleme yapılmaktadır:

- A) *Medreselerin Etkisi*: Demli, Fennî, Gamlı, Himmetî, Hicabî, Hüznî, İfşâî, Mehmet Nuri, Nazî, Necip, Seyrî, Sıdkı Baba, Zarî ve Zeminî (Oğuz 1994: 169- 171).
- B) *Âşıklık Geleneğinin Etkisi*: Âşık İbrahim, Kul Emin, Yozgatlı Seyhunî, Arap Hafız, Seyrî, Zeminî, Hüznî, Hilmî, Karacaoğlan, Hicabî, Himmetî, İkrâmî, Gülşanî, Seyyahî, Demli, Dindarî, Gül Halim, Necip, Âkif Paşa, Fennî, Nazî, Gamlı, Zarî, İfşâî, Mehmet Nuri, Sıdkı Baba, Derunî (Oğuz 1994: 171-175).
- C) *Tekkelerin Etkisi*: Âşık İbrahim, Kul Emin, Himmetî, Hüznî, Zeminî, Terkî, Hicabî, Sıdkı Baba, Fennî, Gamlı, İfşâî, Demli, Mehmet Nuri, Seyrî (Oğuz 1994: 175-177).

12 Kayseri Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi / Türkiye

D) *Sözlü Geleneğin Etkisi*: Hüznî, Demli, Derunî (Oğuz 1994: 178).

XVIII. yüzyıldan XX. yüzyıla kadar geçen süre içinde İbrahim (XVIII. yüzyıl), Kul Emin ((XVIII. yüzyıl), Terkî (1771- 1897), Akif Paşa (1787-1845), Zeminî (1838- 1908), Hicabî (XIX. yüzyıl), Hilmî (XIX. yüzyıl), Himmetî (XIX. yüzyıl), Karacaoğlan (XIX. yüzyıl), Necip (XIX. yüzyıl), İfşâî (1845 / 1846- 1910/ 1911), Fennî (1850- 1917), Seyrî (1852?- 1917?), Zârî (1852- 1941), Gül Halim (1855/ 1856- 1908 /1910), Mehmet Nuri (1863- 1922), Nazî (1869- 1902), Gülşanî (1878- 1918), Hüznî (1879-1936), Gamlı (1883- 1934), Demli (1887- 1964), İkrâmî (1896- 1954), Sıdkî (1896- 1961), Derunî (XIX. yüzyıl sonları- 1946), Seyyahî (XX. yüzyıl), Dindarî (1901-1966), Kasım Kazancıoğlu (1903-1976) ve Türkmenoğlu (1944-1998) gibi Yozgatlı halk şairleri öne çıkmaktadır (Oğuz 1994: 47- 162, Durbilmez 2008:).

Bu halk şairlerinden Hüznî (Oğuz 1988, Oğuz 1990), Nazî (Oğuz 1992), Fennî (Ergin 1996) ve Sıdkî (Durbilmez 2003) üzerine akademik araştırmalar yapılmış, bu şairlerin divanları/divançeleri bilim dünyasına kazandırılmıştır. Bunlardan başka Zarî (İşitman 1968: 5066-5067), Terkî (Oğuz 1994: 34), Derunî (Yüksel 1981: 10-12), Mehmet Nuri (Göksoy 1984) gibi Yozgatlı halk şairlerinin de divanları / divançeleri vardır. Çeşitli cönklerde ve mecmualarda şiirlerine rastlanan Yozgatlı halk şairlerinin de var olduğu bilinmektedir (Oğuz 1994: 35-37).

Yozgat'ta halk şairliği gelenekleri günümüzde de devam etmektedir (Durbilmez 2008). Yozgatlı halk şairleri konusunda bir doktora tezi hazırlayan M. Öcal Oğuz, günümüz halk şairlerini üç ana gruba ayırarak inceler: "1. Hayatlarını gelenekli köy çevresinde geçiren veya bu çevreden aldıkları bilgilerle şiire başlayanlar. 2. Şehir hayatını tanıyan, çeşitli yurt içi ve yurt dışı toplantılara katılan, radyo ve televizyonun etkisiyle âşıklık geleneğini öğrenen ve bu etkileşmeler sonunda şiire başlayan, saz çalan halk şairleri. 3. Şairlik yetenekleri ile gördükleri eğitimi birleştirerek "âşık tarzı" şiirler yazarlar ve kendilerini "âşık" olarak niteleyenler." (Oğuz 1994: 184). Bu incelemeden de anlaşılmaktadır ki, hem sözlü kültür hem de yazılı kültür çevrelerinde yetişmiş Yozgatlı halk şairleri bulunmaktadır. Yozgat ve yöresinde âşıklık geleneklerinden; saz çalma, mahlas alma, bade içme, usta-çırak ilişkisi, doğmaca söyleme ve atışma, hikâye tasnif etme / anlatma ile ilgili örnekler olduğu da ortaya çıkmaktadır (Durbilmez 2008).

Halk şairlerinin kültür taşıyıcılığı, bilgilendirme / haber verme, sözlü tarih aktarıcılığı gibi görevleri de bulunmaktadır. Belli bir zaman diliminde yaşayan halk şairleri eserlerini vücuda getirirken yaşadıkları dönemde ortaya çıkan pek çok tarihî olaydan ilham alabilirler. Bu sanatçılar kendi duygu ve düşüncelerini, estetik zevkleri ölçüsünde aksettirirken bazı tarihî olaylarla

ilgili ipucu verebilecek bilgileri de eserlerine aktarabilmektedirler. Sözgelimi; halkı derinden etkileyen ve hafızalarda yer eden savaşlar ve zorunlu iskânlar destanlara, ağıtlara konu edilmiştir (Durbilmez 2007: 283). Bu sebeple, belgelerden hareketle bir takım tespitler yapıp sonuçlar çıkaran “Tarih” bilimi ile duygu ve düşüncelerin, bilgilerin estetik süzgecinden geçirilerek incelendiği “Edebiyat” bilimi arasında ortak hususlar bulunduğu da bilinmektedir. Tarih ve edebiyat ilişkileri konusunda pek çok bilim adamı ve araştırmacı çeşitli görüşler ileri sürmüş, yorumlar yapmıştır (Durbilmez 2000: 88-91). Burada bir hususu vurgulamakta yarar vardır: “Belli bir çağda vücuda gelen ve o çağı aksettiren edebî eserlerin, içinde vücuda geldikleri devirle doğrudan doğruya ilgili oldukları için tarihî bir vesika değeri taşıyabilecekleri” (Kaplan 1992: 75) kabul edilmekle birlikte, sanatçıların, tarihî olayları olduğu gibi aksettirmedikleri de bilinmektedir (Durbilmez 2007: 282). “Halk hafızası”nda şekillenen tarihî olayların tarihî belgelerde yazıldığı biçimleriyle değil de, toplumun yaşadığı ve/ veya toplumun sözcüsü olarak kabul gören kültür aktarıcılarının / sanatçıların algıladığı şekliyle edebî ürünlere aktarılmasıdır. Tarihî olayların edebî metinlere yansımaları ve sözlü tarih-şiir ilişkileri konusunda Kıbrıs konulu şiirler / destanlar öne çıkmaktadır (Artun 1996, Durbilmez 1999a, Durbilmez 1999b, İvgin 1999, Karadağ 1999, Kaya 1999). Kıbrıs’ta meydana gelen tarihî olaylar da hem belgelerle yazılı tarihe aktarılmış, hem de sözlü aktarım ortamlarında halka duyurulmuştur. “Sözlü tarih” adı verilen bu aktarım, tarihî olayların halk tarafından nasıl algılandığını ve yorumlandığını gösteren önemli bir bilgi kaynağı durumundadır (Durbilmez 2013b). Sözlü tarihin aktarıldığı edebî ürünlerin başında da halk şairlerinin şiirleri yer alır. Bu şiirler yazılı kültür ortamına veya elektronik kültür ortamına aktarılmış olsa bile sözlü kültür özellikleri tamamen yok olmaz. Şiirlerin icra bağlamlarıyla birlikte ele alınıp incelenmesi daha doğru olmakla birlikte, icra bağlamları tespit edilemeyen ancak yazılı kültüre aktarılmış metinlerin de incelenmesinde yarar vardır. Bu tespit ve değerlendirmelerle ilgili çok sayıda örnek metin Yozgatlı halk şairlerinin şiirleri arasında da bulunmaktadır.

KIBRIS KONULU ŞİİRLERİN TAHLİLİ

Sözlü tarihin saz şiirine yansımalarını ayrıntılı olarak ortaya koyabilecek yöntemler arasında “Sistematik Tahlil Yöntemi” öne çıkmaktadır. Yozgatlı saz şairlerinden Sıddıka, Türkmenoğlu, Ozan İlyas, Yükselî, Er Ozan, Gülbahçe, Muttalip Erdem, Ozantürk ve Cemalî’ye ait Kıbrıs konulu toplam on dört şiir de bu yöntemle ele alınarak incelenecektir. Verilen bilgilerin tamamı şiirlerden aktarılmakta, başka bir bilgiye yer verilmemekte, yorum yapılmamaktadır. Parantez içinde yazılan birinci rakam şiir numarasını, ikinci rakam

bent numarasını, ikinci rakamın yanındaki harf/ harfler de kaçınıcı dize olduğunu göstermektedir. İncelemede kullanılan on dört şiir metni, bilgi kaynaklarının kontrol edilebilmesi için “Ekler” kısmında verilmektedir.

1. Kıbrıs’ın Güzellikleri

Kıbrıs’ı anlatmak kolay değildir (2 / 1a). Kıbrıs yeşil adadır (1 / 1a). “Zümrüt ada” (11 / 15a) olarak da adlandırılır. Bahçesi, bağı bir cennet misalidir (11 / 13b). Yüreklerde açan bir bağ-ı cinandır (11 / 13d). Dağda, ovada barış çiçekleri açar (11 / 14a). Yuvalarda huzur rüzgârları eser (11 / 14b). Dünya Kıbrıs’a hayrandır (2 / 1b). Kıbrıs Akdeniz’de yüzen bir gemidir (2 / 1c). Limanı, sahili, köyüyle Kıbrıs yavru vatandır (3 / 1c-ç). Akdeniz’in incisi, Türklerin göz bebeği (10 / 1a) olan ana vatan Türkiye’nin kolu ve nadide çiçeğidir (10 / 1b). Bağlar talan edilmiş, körpe çiçekler solmuştur (10 / 4a).

2. Kıbrıs Türklerine Yapılan Zulümler

Hileci Yunanlar haddini bilmez (1 / 7b). Yunanlılarla Rumlar sinsi plânlar kurmuşlar (5 / 1a), Kıbrıs’ın halkını haince vurmuşlardır (5 / 1b). Kanına susamış dinsiz kâfirler (1 / 1c) karşısında yeşil adanın mutlu hiç bir günü olmamıştır (1 / 1a). Rumlar ve Yunanlılar çocukları kesmişler / katletmişler (2 / 2b); canlara, cananlara kıymışlardır (4 / 4b). Dökülen al kanlar deryalar timsalidir (10 / 5a). Her taraf oluk oluk kan olmuş (2 / 2c), Kıbrıs (4 / 4a) ve Akdeniz al kana boyanmıştır (2 / 2ç). Nice masumca çocuk ve savunmasız kadın (10 / 6a), vahşice katledilip yığın yığın yükselmiştir (10 / 6b). Nice yiğit arslanlar sırtlarından vurulmuştur (10 / 5b). Rumlar tarafından unutulmaz vahşetler yaşatılmış (10 / 3a), kan fışkıran gerçekler yalanlarla gizlenmiştir (10 / 4b). ENOSİS hayaliyle dolu Rumlar soydaşlarımızı katlederken (6 / 4a) hainler, zalimler pis pis gülmüşlerdir (6 / 4b). Makaryos’ta din iman yoktur (2 / 2a). Makaryos, Kıbrıs’ta şer yayan kişidir (4 / 1a). Makaryos’a uyan gâfil Rumlar canavarlaşmıştır (11 / 2a-b).

3. Kıbrıs Kahramanları: Mücahitler ve Mehmetçikler

Kıyamet kopsa da bütün Türkler yarından umutludur (14/ 6b). Mehmetçik, dünyada benzersiz bir seveda ile doludur (2 / 3b). Kahramanların bu sevdasının adı “vatan sevdası”dır (2 / 5b). Bir karış toprağa bile canını feda edecek yiğitler çoktur (2 / 3c, 2 / 4a, 3 / 3a). Bu uğurda nice şehit verilmiştir (2 / 4a). Pek çok Türk insanı da görev beklemektedir (3/3c). Kınalı yiğitler Kıbrıs’a kurbandır (2 / 3ç). Rumlar doğru durmazlarsa Mehmetçigi karşısında bulacaklardır (2 / 4b). Her Türk askeri bir Mustafa Kemal Paşa gibi olur (1/ 5c). “Müdahale kaçınılmaz” (8 / 1c) olunca, başına çelik miğfer

giyen Mehmetçik (8 / 3a), 'Allah Allah' deyip Kıbrıs'a koşar (8 / 1ç), zalimleri arayıp bulur (4 / 4ç). Kalplerindeki ilahi güç ile ellerine silah (8 / 5a) alan Mehmetçik ve Mücahitler 'Bismillah' diyerek (8 / 5b) düşmanı püskürtmeye başlayınca, yavru vatanda yaşayan Kıbrıs Türkleri 'Elhamdülillah' diyerek gülmüş, şükretmiştir (8 / 5c). Sene bin dokuz yüz yetmiş dörtte Mehmetçik Magosa'ya ayak basmıştır (8 / 1a-b). "Aşılmaz" denilen Beşparmak dağına kuşatıp sarmak kolay değildir (8 / 4a-c); oraya varmak cesaret ister (8 / 4b). Buna rağmen Mehmetçik, bu dağı on beş dakika gibi kısa bir sürede aşmıştır (8 / 4ç). Asker Türk'ün hızı tayfundan fazladır (1/9b).

Tarihte Türklerin hakkı yenilmez (1 / 7c). Tarihe bir göz atıldığında (1 / 5a) Alparslan, Yıldırım, Fatih (1 / 5b) gibi Türkleri tanımak mümkün olacaktır (1 / 5a). Atalarını tanıyan ve her Türk askerinin bir Kemal Paşa gibi bağımsızlık istediğini öğrenen yavru vatan Kıbrıs Türkleri güler / sevinir (1 / 5c-5ç).

Türk askerini ne atom durdurur ve de hidrojen (1/2b). Çünkü her bir Türk askeri dünyaya bedeldir (1/ 4c). Başına çelik miğfer giyen Mehmetçik (8 / 3a) tarafından Beşparmak dağına bayrak çekilmiş (2/4c), Kıbrıs Türkleri Rumların zulmünden kurtarılmıştır. Zafer duygusuyla (8 / 3b) dolan Mehmetçik, ay-yıldızlı şanlı bayrağı Limasol, Magosa ve Maraş'a da asmıştır (8 / 3c-ç). Harcanan emekler boşa gitmemiş (8 / 6b) ve Kıbrıslı Mücahitler de Kıbrıs'ı almıştır (4 / 4d). Bu sebeple Kıbrıs'ın unvanı "Gâzi Kıbrıs" olmuştur (2 / 4ç). "Gurura, sevince baş" (8 / 6ç) olan Mehmetçik, başlara taç edilmiştir (8 / 6c). Türk askeri kalleş Yunan'a haddini bildirdiği (1 / 2c) için yavru vatan Kıbrıs Türkleri artık sevinmeli, gülmelidir (1 / 2ç).

Kıbrıs kahramanlarından Pilot Yüzbaşı Cengiz Topel, Denктаş, Fazıl Küçük, Bülent Ecevit, Necmettin Erbakan, Burhan Nalbantoğlu, Rıza Vuruşkan, İbrahim Karaoğlanoğlu, Fehmi Ercan, Osman Fazıl Polat ve Hasan Cafer'den söz eden şiirler söylenmiş / yazılmış olduğu anlaşılmaktadır. Bunlardan bazılarının sadece adı geçerken bazıları hakkında da ayrıntılı olarak söz edildiği görülmektedir:

3.1. Pilot Yüzbaşı Cengiz Topel

Kıbrıs'ta Türklere yapılan vahşet üzerine, 1964'te Türk Hava Kuvvetleri tarafından Kıbrıs'ta bir uyarı uçuşu gerçekleştirilir. Uçak Rumlar tarafından vurularak düşürülür. Pilot Yüzbaşı Cengiz Topel paraşütle atlar fakat Rumlar tarafından esir edilir. Kıbrıs Türkü'nün efgâmi karşısında gökten yardım eden Pilot Yüzbaşı Cengiz Topel büyük bir kahramandır (12 / 1a-b). Kahbe Rumlar Cengiz Yüzbaşı'nın kanına girer (12/1c). Şanına şehitlik yaraşan bu kahraman (12 / 1b), 1964'te, Rumlar tarafından işkenceyle şehit edilir.

3.2. Rauf Denктаş

Türk milletinin kahramansız kalmadığına tarih de şahittir (14 / 3a). Bu kahramanlardan biri de Rauf Denктаş'tır. O, İngiltere'de hukuk fakültesini okuyup Kıbrıs'a döner ve Kıbrıs'ta hayat sürer (14 / 4a). Kıbrıs Türkünün haklı davasını amaç edinir (13 / 2a). EOKA terör örgütüne karşı Türk Mukavemet Teşkilatı'nın (TMT) kurulmasına öncülük edenlerden biri olan Denктаş burada "Toros" kod adıyla görev yapar. Onu "Bozkurt Toros" namıyla dünya tanır (14 / 3b). Mücahitlerin başkomutanına ve TMT'nin önderi bayraktara "Bozkurt" adı verilir. Onun Kıbrıs'ta bayraktar ve mücahit olduğunu dünya bilir (13 / 1b). O, Kıbrıs'ta çekirdekten yetişmiş bir mücahittir (14 / 2a). Fazıl Küçük ile yola koyulur (6 / 3a); düşmanlara boyun bükmez, eğilmez (6 / 3b). "Kıbrıs ata yurdumuz" diye (5 / 5ç) vatan sevdasıyla direnir ve Rum'a fırsat vermez (14 / 2b). Makaryos'la, Enosis'le savaşır (6 / 2c). O, ezilen Kıbrıs Türküne baş olur (6/2b). Kıbrıs Türklerine "Mücahit Denктаş" rehberlik eder (4 / 3c). Akdeniz'de yüzen bir gemi (2 / 1c) olan Kıbrıs'ın kaptaını Rauf Denктаş'tır (2 / 1ç).

Çok zahmet çektiği (14/ 4b) halde Kıbrıs Türklerinin bağımsızlık ve barış davasını terk etmez (13/ 5a). Nasıl Mecnun dünyada Leylâ'dan vaz geçmezse (14/1a), Rauf Denктаş da haklı davadan ömrünce asla dönmez (14/1b). Bu sevdadan ömrü boyunca vazgeçmez (14 / 2b). Rauf Denктаş'ın kıymetini bilenler bilmektedir (6/1a). Onun gibiler bu cihana zor gelir (6 / 1c).

Sağır dünyaya karşı sesini yükseltir (6 / 4c), kutsal davasını duyurur, kendisi de dünyaca tanınır (6 / 3c). Çok çetin bir mücadele verir (6 / 6a), en sonunda muradına erer (6 / 6b), şükür deyip devletini kurar (6 / 6c). Kurulan devleti tanımazlar (6/7a), Rumlara dünyayı dar ettiği (6 / 7b) için kahpe felek ona hiç yâr olmaz (6 / 7c). Toplumla fitne sokanlar (6 / 8a), onun barış istemediğini söyler (6 / 8b). Cumhurbaşkanı olduğu halde halkın arasına karışır ve metanetle sivil gezer (14 / 5a). Ona Mevlâ yardım etmiştir (14 / 5b).

13 Ocak 2012 Cuma günü "cennetü'l-adne revan olan" (13 / 1ç) Rauf Denктаş hep rahmetle anılacaktır. Çünkü vefat eden her kahramanı sağ kalanlar ömrü oldukça anar (13 / 1a). Vefatı üzerine "Ağla Kıbrıs ağla gitti Denктаş'ım"(13/ 3ç) diye gözyaşı dökülür. Rauf Denктаş "Bozkurt"tur. Onun ölümüyle bir bozkurt daha dünyayı terk etmiştir (13 / 5ç). Vefat ettiğini duyan Kıbrıs Türkleri "Bozkurtum" diye ağlar (13 / 4ç). Halkın gözyaşları ırmak olup çağlar (13 / 3a). "Makamı cennet olsun gitti Rauf Bey bu dünyadan" diye dua edilir (14 / 7b).

3.3. Bülent Ecevit

“Parola Ayşe” deyip Kıbrıs’a çıkan (9 / 1a) Ecevit, Beşparmak dağına çadırı çatar (9 / 1c) ve “hedef Lefkoşe” der (9 / 1ç). Karaoğlan Ecevit Kıbrıs’ta kalmış (5 / 3a), oradan Güneş’e bir mesaj göndermiştir (5 / 3b). Turan Güneş’e parola verilmiş, “Ayşe tatile çıkıyor” denilince harekât başlamıştır (4 / 2b). *Mücahit Erbakan* da orduyu Kıbrıs’a salmıştır (5 / 3c). Aslan Ecevit bitirim adamdır (9 / 2ç). Gece gündüz uyku nedir bilmez (9 / 2a). Türk’e yakışanı yapan Ecevit (9 / 5ç), bir gecede kırk bin asker indirir (9 / 4a). Sonunda Yunanistan’a barış senedini imzalatır (9 / 2c) ve Rumların evini başına yıkar (9 / 1b). Makaryos’un tacını, tahtını batıran kişi Ecevit’tir (9 / 3b). Demokrasinin piridir (9 / 3ç). Yunanistan’a da demokrasiyi getiren odur (9 / 3c). Barış Harekâtını bütün devletler över (9 / 5a). Amerika’nın forsunu sindiren / söndüren (9 / 4b) ve Türk milletinin acısını dindiren (9 / 4c) Ecevit’e dua edilir (9 / 4ç).

3.4. Dr. Burhan Nalbantoğlu

Kıbrıs Türk kahramanları arasında Burhan Nalbantoğlu’nun ayrı bir yeri vardır. EOKA terör örgütüne karşı güçlü bir mukavemet teşkilatı kurmak için, 1957’de, Rauf Denктаş ve M. Kemal Tanrısevdi ile birlikte bir araya gelen üç kişiden biridir. Kıbrıs konusunda davadan dönmeyen (12 / 4b) vakarlı (12 / 4c) bir kahramandır. 1980’de vefat etmiştir (12 / 4). “Burhan Nalbantoğlu göçtü dünyadan” dizesine “vakar” sözü eklenince, onun vefat tarihi olan 1980 ortaya çıkmaktadır.

3.5. Albay Rıza Vuruşkan

1 Ağustos 1958’de Kıbrıs’a çıkar ve Türk Mukavemet Teşkilatı’nın başına geçer. “Bozkurt” kod adıyla görev yapar. TMT’nin kurucusu Rıza Vuruşkan, yavru vatan için her şeyi göze almıştır (12 / 6a). Analar gibi kutsal kabul edilen vatan (12 / 5a) için gerekirse can vermeye (12 / 5b) hazır bir kahraman olan Rıza Vuruşkan, Kıbrıs Türkünün zaferini dünya gözüyle görür ve 15 Şubat 1979’da vefat eder (12 / 5). Vefalı Kıbrıs Türkleri bu büyük kahramanı unutmaz ve her yıl 15 Şubat gelince Rıza Vuruşkan’ı anmaya (12 / 5ç) devam eder.

3.6. Albay Halil İbrahim Karaoğlanoğlu

Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında Kıbrıs’a ilk çıkan Türk gücü Türk Silahlı Kuvvetleri 50. Piyade Alayı’dır. 20 Temmuz 1974’te adaya çıkan bu alayın komutanı da Albay Halil İbrahim Karaoğlanoğlu’dur. Bu kahraman albay, 21 Temmuz 1974’te bir havan mermisi ile ağır yaralanarak şehit olur. Karaoğlanoğlu, dünyada yurt için feda olan pek çok vücuttan (12 / 2a) biridir. Hainleri

hırsından çatlatan (12 / 2b) bir vatan evlâdıdır. Bu kahraman “Albay İbrahim’e cennet mesken olsun yâ Vedûd” (12 / 2ç) diye dualarla anılmaktadır.

3.7. Pilot Binbaşı Fehmi Ercan

Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında 25 Temmuz 1974’te şehit düşen Pilot Binbaşı Fehmi Ercan da unutulmayan kahramanlardan biridir. Fehmi Ercan, devlete her şeyiyle bağlı (12/ 3a) bir binbaşısıdır. Bu kahraman asker en sonunda sonsuz rahmete ermiş (12/ 3b) ve cennete uçup gitmiştir (12 / 3ç).

3.8. Osman Fazıl Polat Paşa

244 1974 Kıbrıs Barış Harekâtının efsaneleşen komutanlarından biri de 28. Tümen Komutanı Tümgeneral Osman Fazıl Polat’tır. Magosa ve Maraş Fatihi Osman Fazıl Polat, Kıbrıs’ta görevini hakkıyla eda etmiştir (12 / 7a). Osman Fazıl Paşa, 1980’de dünyaya veda etmiştir (12 / 7ç). Tanrı onu katına mükâfat olsun diye çekmiştir (12 / 7b).

3.9. Hasan Cafer

Hasan Cafer, Rumlara esir düşer (12 / 8a). 21 Temmuz 1974 Salı günü esir düştüğü Rumlar tarafından şakağına kurşun sıkılarak şehit edilen Hasan Cafer, vatan uğruna canını feda etmiştir (12 / 8b). Çünkü vatan uğruna can vermek âdettir (12 / 8b). Bu kahramanın (12 / 8a) vefatı “Hasan Cafer şehit olmuş makamı hep cennet olsun!” diye dua edilerek duyurulmaktadır (12/ 8ç).

4. Türkiye Türklerinde Kıbrıs Sevgisi

Bin beş yüz yetmiş bir yıldan beri Kıbrıs Türktür; her zaman Türk kalacaktır (11/ 6c-ç). Türk soyu Kıbrıs’ta asırlarca yaşamıştır (3 / 1a). Bu sebeple; “Verirse Rumlar’a dayısı füze / Atina’yı bile yaparız müze/ Yeniden canlanır o Preveze / Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman! / Tekrar üç kıtaya yazarız ferman” diye uyarılmaktadır (11 / 4).

Şirin Kıbrıs için her Türk bir *Ferhat*’tır (11/3c). Türk milleti Kıbrıs Türkünün yanındadır (11 / 2c). Damardaki kan Türklük için akacak (11 / 2ç); Türk Kıbrıs her zaman Türk kalacaktır (11 / 2d).

Türkiye binlerce yaşasın (1 / 6a). Türkiye’nin bağrında bin Kemal Paşa yetişecek ve Atatürk’ün yolunda ilerleyecektir (1/6b). Türkiye’nin bağrında yetişen Kemal Paşa’nın yolunda gidenler toprağa, taşa hürriyet getirecektir (1 / 6b-c).

5. Barış Harekâtı

Barış için ‘müzakere çözüm’ diye beklenmiş (8 / 2a); günler aya, aylar yıla eklenmiştir (8 / 2b). Bu beklentiyi “taviz” olarak gören Yunanistan diklenince (8 / 2c) tahammül de tükenmiştir (8 / 1ç). Yunanlılarla Rumların sinsi plânlarının farkına varan Türkiye (5 / 1c), “Kıbrıs bizim ata yurdumuz” (5 / 1ç, 5/ 2ç) diyerek, ordusuyla bir gece Kıbrıs’ı sarmıştır (5 / 1d). “Müdahale kaçınılmaz” (8 / 1c) olunca, Mehmetçik ‘Allah Allah’ deyip Kıbrıs’a koşmuştur (8 / 1ç). Kanına susamış (1 / 1c) kalles Yunan (1 / 2c) karşısında Türk askeri hemen Kıbrıs’a girer (1 / 2a). Türkiye’nin Kıbrıs’a yapacağı “Barış Harekâtı” gizli tutulmuştur. Turan Güneş’e parola verilmiş, “Ayşe tatile çıkıyor” denilince harekât başlamıştır (4 / 2b). Türk askerinin Kıbrıs’a gitmesi Rumları korkutmuştur (4 / 3ç). Karaoğlan Ecevit Kıbrıs’ta kalmış (5 / 3a), oradan Güneş’e bir mesaj göndermiş (5 / 3b), *Mücahit Erbakan* da orduyu Kıbrıs’a salmıştır (5 / 3c). Jetler, tanklar yeri göğü taramış (5 / 4a); Türk silahlı kuvvetleri Rumların ilerlemesini durdurmuştur (1 / 4a). Yunan, Rum girecek delik aramıştır (5 / 4b). Türk jeti Kıbrıs’a gelince Makaryos da korkudan Yunanlılara sığınmıştır (4 / 5b-c).

“Aşılamaz” denilen Beşparmak dağına kuşatıp sarmak kolay değildir (8 / 5a-c); oraya varmak cesaret ister (8 / 4b). “Beşparmak dağına başında duman” vardır (2 / 5a). Buna rağmen Mehmetçik, bu dağı on beş dakika gibi kısa bir sürede aşmıştır (8 / 4ç). Tanklar da Beşparmak dağına tırmanmıştır (5/2a). Kalplerindeki ilahi güç ile ellerine silah (8 / 5a) alan Mehmetçik ve Mücahitler ‘Bismillah’ diyerek (8 / 5b) düşmanı püskürtmeye başlayınca, yavru vatanda yaşayan Kıbrıs Türkleri de ‘Elhamdülillah’ diyerek gülmeye başlamış, Allah’a şükretmiştir (8 / 5c). Türk askerinin nâra atarak dalması (1 / 3b) üzerine Yunan’ın emeli yarıda kalmıştır (1 / 3c). Harcanan emekler boşa gitmemiş (8 / 6b), bin dokuz yüz yetmiş dörde gelince (6 / 5a), masum soydaşların öcü alınmıştır (6 / 5b). O gün gözyaşı dinmiş (5/5a), gözyaşlarıyla birlikte göklerden de bir rahmet inmiş (5 / 5b), Rum’un orduları korkudan sinmiştir (5 / 5c). Kıbrıslı Türkler muradına ermiştir (5/4c). Rumların Girne’de izi kalmamıştır (1/8b). Kıbrıs Türklerinin gözyaşlarını Türk askeri dindirmiştir (4 / 3b). Türk askeri kalles Yunan’a haddini bildirmiştir (1 / 2c). Türk silahlı kuvvetleri vatani Rumlardan geri almıştır (1/ 4b). Kıbrıs’ta yayılan kiri Ecevit paklamıştır (4 / 1b).

Türk askerinin Kıbrıs’a girmesine (1 / 2a) Amerika bile şaşırıp kalmıştır (1 / 3a). Kıbrıs’ta kurulan tuzakları, geç olsa da, dünya görmüştür (5 / 2b).

6. Barış Arzusu

Dokuz yüz yetmiş dört, yirmi bir Temmuz'da, barış için taarruz yapılmıştır (11 / 3a-b). Dostluk taraftarı olan Türk milletinin parolası barıştır (10 / 9a). Barış yaraların ilacıdır (10 / 11b). Öyle ki "Bu yüce Türk milleti Rumları da bağışlar" (10 / 9a-b). Bunun için Rumların Enosis'ten vazgeçmeleri gerekmektedir (11 / 1d).

7. Günümüzdeki Durum

Türklerin özü her zaman doğrudur (1 / 8a). Kıbrıs Türkü Rum'a asla eğilmez (1 / 7a). Başları asla eğilmeyen, mağrur Kıbrıs Türkleri sevinecek, gülecektir (1 / 9c-ç). Yasla dolmamak gerekir (1 / 9a). Bağımsızlığına kavuşan ve gelini, kızı serbestçe gezmeye (1 / 8c) başlayan yavru vatan Kıbrıs Türkleri sevinecek / gülecektir (1 / 8ç).

Rumların girdiği Ortak Pazar (7 / 4a) uğruna Putin'i, Bush'u dinleyenler (7 / 3b), Denктаş'ı harcasalar da (7 / 3a) Kıbrıs'tan tek çakıl taşı bile verilmeyecek (7 / 3c); Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak(7 / 3ç), adalet yerini bulacaktır (7 / 3d). Türk milleti, kendisini hafife alanlara (7 / 8b) Akdeniz'i dar edecek (7 / 8c); Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak (7 / 8ç), adalet yerini bulacaktır (7 / 8d). Dünya Rum'ları tutsa da (7 / 2a), hainler bizi satsa da (7 / 2b), ekonomimiz batsa da (7 / 2c), Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak(7 / 2ç); böylelikle adalet yerini bulacaktır (7 / 2d). "Ulu atalardan kutlu armağan" (11 / 8d) olan Kıbrıs, "Kazak, Özbek, Türkmen, Azeri, Kırgız" Türkleri gibi bağımsız bir devlete sahiptir (11 / 13a-b). Ay-yıldızlı bayrak göklere hürce uzanmaktadır (11 / 13c).

Kıbrıs'ı almak kolay değildir (3 / 2b). Kıbrıs haritadan silinemez (3 / 2c). Kıbrıs'a söylenen destanlar âlemin dilindedir (2 / 5c-ç).

Sonuç

Yozgatlı halk şairlerinin Kıbrıs konulu şiirleri "Sistemik Tahlil Yöntemi" ile ele alınarak incelenmiş; Kıbrıs'ın güzellikleri, Kıbrıs Türklerine yapılan zulümler, Kıbrıs Kahramanları: Mücahitler ve Mehmetçikler, Türkiye Türklerinde Kıbrıs sevgisi, Barış Harekâtı, barış arzusu ve günümüzdeki durumu ile ilgili Yozgatlı halk şairlerinin düşünceleri yedi alt başlıkta ortaya konulmuştur. Bu araştırma sonucunda da anlaşılmaktadır ki, halk şairlerini sadece halkı eğlendiren sanatçılar olarak görmek doğru değildir. Halk şairlerinin haber verme ve toplumu bilgilendirme işlevleri olduğu da anlaşılmaktadır. Yalnızca kendi duygularını değil, halkın duygu ve birikimlerini de dile getiren halk şairleri sözlü tarih araştırmaları açısından da çok önemli bilgi kaynakları ve kültür taşıyıcılarıdır. Halkı yakından ilgilendiren konularda şiirler / destan-

lar söylemekle kalmayan halk şairleri, şiirin söylenme sebebini de açıklamak suretiyle bu görevlerini yerine getirmektedir (Durbilmez 2007: 283).

Bilindiği gibi, sözlü tarih bilgisi, sözlü gelenek içinde, işlevlerini sürdürdüğü ve sosyal ihtiyaçları karşılayabildiği oranda yaşayabilmektedir. Raglan'ın Chadwick'ten aktardığı bilgi de konumuz açısından önemlidir: "Kabile çatışmalarının anılarını taşıyan bir şiir veya hikâyenin var olması için doğal olarak kabilenin tarihine çekici bir ilgi duyulması gereklidir". Bu ilginin sebebi de yalnızca yurtseverliktir. Hafızalarda derin izler bırakmayan ve topluluğu yakından ilgilendirmeyen olaylar, ikinci nesle pek aktarılmazlar. Bu sebeple "topluluğun geleneği olmamış şeyler, ikinci nesilde yok olmaktadır". Çünkü "Her olay, olduktan hemen sonra, olayın kahramanlarının ve seyircilerinin akıllarından silinmeye başlar. Kişilerin bir kısmı yaşadığı sürece, olay, bilinçli bir şekilde hatırlanmasa bile, bilinçaltına yerleşir." (Raglan 2004: 43). Yozgatlı halk şairlerinin şiirleri de bu bilgiler ışığında incelendiğinde, halkı bilgilendirme görevi yanında millî şuuru diri tutma işlevi de yüklendiği ortaya çıkmaktadır.

METİNLER

1. KIBRIS DESTANI

O yeşil adanın heç bir günü yok
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri
Kanına susamış kâfir, dini yok
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri

Türk askeri girdi Kıbrıs'a hemen
Ne atom durdurur ne de hidrojen
Kalleş Yunan artık bil haddini sen
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri

Amerika bile şaşırıp kaldı
Türk askeri nâra atarak daldı
Yunan'ın emeli yarıda kaldı
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri

Silahlı kuvvetler geçirmez beri
Alırlar Rumlardan vatanı geri
Dünyaya bedeldir her bir askeri
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri

Tarihe göz at da tanı Türkleri
Alparslan, Yıldırım, hem Fatihleri
Kemal Paşa olur her Türk askeri
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri

Yaşa Türkiyem sen, binlerce yaşa
Yetişir bağrında bin Kemal Paşa
Hürriyet getirir toprağa, taşa
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri

Kıbrıs Türkü Rum'a asla eğilmez
Hileci Yunanlar haddini bilmez
Tarihte Türklerin hakkı yenilmez
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri

Her zaman doğrudur Türklerin özü
Girne'de kalmadı Rumların izi
Serbestçe geziyor gelini, kızı
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri

Sıddıka Tepetaş dolmasın yasla
Asker Türk'ün hızı tayfundan fazla
Mağrurdur eğilmez başları asla
Gülsün yavru vatan, Kıbrıs Türkleri
(**Sıddıka**) / (BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

2. KIBRIS DESTANI

Nasıl anlatayım Kıbrıs'ım seni
Dünya âlem seniñ hayranıñ Kıbrıs
Sensin Akdeniz'de yüzen bir gemi
Rauf Denктаş seniñ kaptanıñ Kıbrıs

Var mı Makaryos'da din inen iman
Çocukları kesdi Urumnan Yunan
Her tarafda akdı oluk oluk kan
Al kana boyandı ummanıñ Kıbrıs

Yardım eder helbet Cenâb-ı Hüda
Asgeriñ sevdası benzersiz sevda

Bir karış toprağa canımız feda
Kınalı yiğitler kurbanın Kıbrıs

Neçe şehit verdik, bizler de ölek
Azmasıñ Urumlar, dursuñlar dölek
Başparmak dağına çekildi bayrak
“Gâzi Kıbrıs” oldu unvanın Kıbrıs

Beşparmak dağının başında duman
Vatana sevdalı nice kahraman
Türkmenoğlu söyler sana bir destan
Okunsun âlemde destanın Kıbrıs

(**Türkmenoğlu**)/(Durbilmez 2013a: 54)

3. YAVRUVATANIMIZ

Asırlardır yaşamıştır soyumuz
Kıbrıs yavru vatanımız diyorum
Limanımız, sahilimiz, köyümüz
Kıbrıs yavru vatanımız diyorum

Bir bütündür bölemezler, bölünmez
Aldırmayız, öyle kolay alınmaz
Ha deyince haritadan silinmez
Kıbrıs yavru vatanımız diyorum

Ozan İlyas can vermeye hazırız
Düşman varsa temelinden kazırız
Tetikteyiz, çağırınca varırız
Kıbrıs yavru vatanımız diyorum

(**Ozan İlyas**)
(BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

4. YURDUNU ALDI

Makaryos Kıbrıs'ta yaymıştı şeri
Rumla savaş yaptı Türkün askeri
Ecevit pakladı ordaki kiri
Türk eri emirle Kıbrıs'a daldı

Yaşasın arslanlar Kıbrısı aldı

Turan Güneş ordan parola aldı
Anında *Ayşe'yi tatile saldı*
Yunan ile Rumlar hayrette kaldı
Türk eri hasmını taşlara çaldı
Yaşasın Türkiyem Kıbrıs'ı aldı

Yarılmıştı Rumun güçlü çemberi
Kıbrıs'ta susturdu Türk eri zarı
Mücahit Denктаş'tı Kıbrıs rehberi
Türk eri Rumlara korkular saldı

Boyamışlar idi Kıbrıs'ı kana
Kıymışlardı bütün cana canana
Can vererek erdik bizler bu şana
Mehmet zalimleri aradı buldu
Kıbrıslı mücahit Kıbrıs'ı aldı

Âşık Yüksel Hakk'a elini açtı
Türk jeti şahlandı ölümler saçtı
Makaryos korkudan Yunan'a kaçtı
Mücahit hasmını aradı buldu
Kıbrıslım Rumlardan yurdunu aldı

(**Yükseli**) / (BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

5. BİR GECEDE

Yunanla Rum sinsî pilanlar kurdu
Kıbrısın halkını haince vurdu
Türkiyem planın farkına vardı
Dedi Kıbrıs bizim ata yurdumuz
Bir gece Kıbrıs'ı sardı ordumuz

Beşparmak dağına tırmandı tanklar
Dünyaca görüldü kurulan faklar
Rum ile Yunan'dan sorulsun haklar
Dedi Kıbrıs bizim ata yurdumuz
Kıbrıs'ı Rumlardan aldı ordumuz

*Karođlan Ecevit Kıbrıs'ta kaldı
Oradan Güneş'e bir mesaj saldı
Mücahit Erbakan orduyu saldı
Dedi Kıbrıs bizim ata yurdumuz
Bir gece Kıbrıs'ı sardı ordumuz*

*Jetler tanklar yeri göğü taradı
Yunan, Rum girecek delik aradı
İşte buydu Kıbrıslının muradı
Dedi Kıbrıs bizim ata yurdumuz
Zalimden Kıbrıs'ı aldı ordumuz*

*O gün Yükseli'nin göz yaşı dindi
Göklerden yerlere bir rahmet indi
Rumun orduları korkudan sindi
Denktaş dedi Kıbrıs ata yurdumuz
Çok şükür Kıbrıs'ı sardı ordumuz*

(Yükseli) / (BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

6. RAUF DENKTAŞ

*Senin kıymetini bilenler bilir
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin
Sen gibiler bu cihana zor gelir
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin*

*Sen Kıbrıs'ta şanı büyük Denktaş'tın
Sen ezilen Kıbrıs Türküne baştın
Makaryos'la Enosis'le savaştın
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin*

*Fazıl Küçük ile yola koyuldun
Ne bir boyun büktün ne de eğildin
Kutsal davan ile arşta duyuldun
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin*

*Soydaşımı katlederken Enosis
Hayinler zalimler güldüler pis pis
Şu sağır dünyaya senden çıktı ses
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin*

Bin dokuz yüz yetmiş dörde gelindi
Masum soydaşların öcü alındı
Bilenlerce kıymetin çok bilindi
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin

Çok çetin bir mücadele vermiştin
En sonunda muradına ermiştin
Şükür deyip devletini kurmuşsun
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin

Devletini kurdun tanımadılar
Kahpe felek sana hiç olmadı yâr
Rumlara dünyayı dar etmiştin dar
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin

Şimdi aslan oldu dünkü kediler
Toplumuna fitne soktu adiler
Sana barış istemiyor dediler
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin

Boş ver Rauf Denктаş boş ver bunları
Bu *Er Ozan* hep biliyor onları
Bilmeyenin cehenneme canları
Bilmeyenler boş ver varsın bilmesin

(Er Ozan) / (BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

7. KIBRIS TÜRK'TÜR

Dünya ne der ise desin
Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak
Bu hüküm değişmez kesin
Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak
Adalet yerin bulacak

Dünya Rum'ları tutsa da
Hayinler bizi satsa da
Ekonomimiz batsa da
Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak
Adalet yerin bulacak

Harcasalar da Denктаş'ı
Takmayız Putin'i Buş'u
Vermeyiz tek çakıl taşı
Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak
Adalet yerin bulacak

Rum girsin ortak pazara
Almam kimseyi nazara
Sezar'ın hakkı Sezar'a
Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak
Adalet yerin bulacak

O benim yavru vatanım
Orada akıttım kanım
Ordadır şehit yatanım
Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak
Adalet yerin bulacak

Çıkabilir üç beş silik
Onlara uyar değilik
Ordum orda tabur bölük
Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak
Adalet yerin bulacak

Türk ordusu onu korur
Karşısında dağ taş erir
Kim Rumlara toprak verir
Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak
Adalet yerin bulacak

Budur *Er Ozan*'ın sözü
Hafife almayın bizi
Dar ederiz Akdeniz'i
Kıbrıs Türk'tür Türk kalacak
Adalet yerin bulacak

(Er Ozan) / (BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

8. MEHMETÇİK KIBRIS'TA

Sene bin dokuz yüz yetmiş dört idi
Magosa'ya ayak bastı Mehmetçik
Müdahale kaçınılmaz şart idi
'Allah Allah' deyip koştu Mehmetçik

Müzakere çözüm diye beklendi
Günler aya aylar yıla eklendi
Her tavizde Yunanistan diklendi
Tahammül tükendi, coştı Mehmetçik

Çelik miğfer giyinince başına
Zafer hissi yansıdıysa kaşına
Limasol, Magosa ve Maraş'ına
Şanlı ay-yıldızı astı Mehmetçik

Aşılamaz deniyordu Beşparmak
Cesaret isterdi oraya varmak
Kolay da değildi kuşatıp sarmak
On beş dakikada aştı Mehmetçik

Kalpte ilahi güç ellerde silah
Mehmetçik Mücahit dedi 'Bismillah'
Yavru vatan güldü elhamdulillah
Dillerden düşmedi marşı Mehmetçik

Şanlı tarihine yazdı Lefkoşa
Harcanan emekler gitmedi boşa
Gülbahçe de Mehmet'i taç etti başa
Gurura sevince baştı Mehmetçik

(Gülbahçe) / (BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

9. ECEVİT

...
"Parola Ayşe" dedin Kıbrıs'a çıktın
Rumların evini başına yıktın
Beşparmak dağına çadırı çattın
Hedef Lefkoşe'dir dedin Ecevit

Gece gündüz uyku nedir bilmedin
Bu arada kala hanı denedin
Yunanistan'a imzalattın senedin
Bitirim adamsın aslan Ecevit

Elbette ki bazı canlar yitirdin
Makaryos'un tac, tahtını batırdın
Yunanistan'a demokrasi getirdin
Demokrasinin pirisin Ecevit

Bir gecede kırk bin asker indirdin
Amerika'nın forsunu sen sendirdin
Türk milletinin acısını dindirdin
Sağ olasın sen başbakan Ecevit

Halkdan biri bu destanı söyledi
Selam sana, Türk milletine dedi
Harekâtı bütün devletler övdü
Türk'e yakışanı yaptın Ecevit

(Muttalip Erdem)

(BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

10. KIBRIS

-Kıbrıs Türklerinin Cumhuriyet ilânı üzerine..

Akdenizin incisi, Türklerin göz bebeği
Anavatanın kolu ve nadide çiçeği

Hürriyet meşalesi, şansımız cumhuriyet
Alt edildi caniler, binlerce kör zihniyet

Unutulmaz vahşetler yaşandı, unutulmaz!
Acıyla yanan kalpler yalanla avutulmaz

Talan edildi bağlar, soldu körpe çiçekler
Yalanlarla gizlendi kan fışkıran gerçekler

Deryalar timsaliydi dökülen o al kanlar
Vuruldu sırtlarından nice yiğit arslanlar

Nice masumca çocuk ve savunmasız kadın
Vahşice katledilip yükseldi yığın yığın

Çileli dünyamıza gözyaşlarımız katık
Olmasın sevinelim, gülebilelim artık

Yıllar önce ekildi bu hürriyet tohumu
Yeşerdi büyüyecek cumhuriyet tohumu

Sona ermeli artık kurşun kurşun yağışlar
Bu yüce Türk milleti Rumları da bağışlar

Dostluk taraftarıyız, parolamızdır barış
Öğreteceğiz Türk'ü dünyaya karış karış

Kökleşip büyüyecek cumhuriyet ağacı
Ozantürk der; barıştır yaraların ilacı

Yozgat, 1983

(Ozantürk) / (Durbilmez 2011: 91-92)

11. KIBRIS DESTANI

Kan verdik, can verdik yavru vatana
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Asla verir miyiz Rum'a, Yunan'a?
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Vazgeç Enosis'ten ey gâfil Yunan!

Makaryos 'a uyup oldun canavar
Ey gâfil Rum, ağla; Pişman ol, yalvar!
Kıbrıs'ın yanında Türk milleti var
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Türklük için akar damardaki kan

Kan ağlayan yürek olur mu rahat?
Ateşten gömlekler giyindik; Heyhat!
Şirin Kıbrıs için her Türk bir *Ferhat*
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Olur yürekteki sevgi çağlayan...

Dokuz yüz yetmiş dört yirmi bir Temmuz
Barış için yaptık büyük taarruz
Melekler ordusu Türk'e kılavuz
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Oldukça Türklerde bu aşk, bu iman

Verirse Rumlar'a dayısı füze
Atina'yı bile yaparız müze
Yeniden canlanır o Preveze
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Tekrar üç kıtaya yazarız ferman

Bu derin yaranın ilâcı barış
İyide, güzelde olmalı yarış
Türkoğlu yurdundan vermez bir karış
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Gitti bu uğurda on binlerce can...

Vazgeç düşmanlıktan insanca yürü
Türklüğün şiarı barış, hoşgörü...
Yol gösterir yine Türk'e gökbörü
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Ayaklanır dağlar, köpürür umman...

Şahlanır Türklüğüm, inancım diri
Çağlayan bir nehir; Türk dönmez geri
Bin beş yüz yetmiş bir yılından beri
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Ulu atalardan kutlu armağan...

Ey Yunan, akıllan; Şımarma öyle!
Atatürk nerede doğdu, bir söyle!
Tekrar şahlanırsız azarsan böyle
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Selânik 'te doğdu büyük komutan...

Âleme nizamdır Türk'ün emeli
Esiyor dünyada Türklüğün yeli
Kırarız bayrağa uzanan eli
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Türk'ün kükreysi dillerde destan

Kazak, Özbek, Türkmen, Âzerî, Kırgız
Bir kökten fışkırdı, hepsi bağımsız
Uzanır göklere hürce ay-yıldız
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
İşaret bekliyor bütün *Türkistan*...

Arşla kucaklaşır Türklüğün başı
Yâfes 'e uzanır Türklüğün yaşı
Yıldırılmaz kimse *Rauf Denктаş*'ı
Kıbrıs Türktür Türk kalacak her zaman!
Hür yaratmış Türk'ü yüce Yaratan...

Lefkoşe, Magosa, Beşparmak dağı...
Bir cennet misali bahçesi, bağı...
Tomurcuklanıyor Türklüğün çağı
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Yüreklerde açan bir bağ-ı cinân

Barış çiçekleri dağda, ovada..
Huzur rüzgârları eser yuvada
Güvencemiz asker yerde, havada...
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Havası kahraman, suyu kahraman...

Ey yavru vatanım, ey zümrüt ada!
Ayırmasın bizi Cenâb-ı Hüdâ!
Ozantürk'üm büyür bendeki seveda
Kıbrıs Türktür; Türk kalacak her zaman!
Türkiye'nin canı, benzersiz canan...

Sorgun, 25 Ağustos 1998

(**Ozantürk**) / (Durbilmez 2012: 28-31)

12. KIBRIS TÜRK KAHRAMANLARINA TARİHLER

1. Cengiz Topel

Gökten imdâd etti Kıbrıs Türkü'nün efgânına
Kahramandır yaraşır elbet şehitlik şanına
Saf-derâne gelmeden tarihi olmazmış tamam:
Kahbe Rumlar girdi Cengiz Yüzbaşı'nın kanına
1534 فانه يوزباشينك جنگيز گيردى روملر قهبه
+430 صفدرانه
1964

2. İbrahim Karaoğlanoğlu

Yurt için olmuş feda dünyada elbet çok vücûd
Çatlasın hırsından artık hıkd ile hain hasûd
Tarih için *geldi temdidât* yazsın her kalem:
Albay İbrahim'e cennet mesken olsun yâ Vedûd
1115 آلبای ابراهيمه جنت مسكن اولسون يا ودود
+859 تمديدات
1974

3. Fehmi Ercan

Her şeyiyle bağlı idi devlete
En sonunda erdi sonsuz rahmete
Hayretim var tarihinde Hak bilir:
Fehmi Ercan uçtu gitti cennete
1316 فهمی ارچان اوچدی گیتدی جنته
+658 حیرتم
1974

4. Burhan Nalbantoğlu

Gönül geçse bile cümle eşyadan
Kıbrıs konusunda dönmez davadan
Tarihi yazıldı bugün *vakarla*:
Burhan Nalbantoğlu göçtü dünyadan
1673 برهان نعلبند اوغلی کوچدی دنیادان
+307 وقار
1980

5. Rıza Vuruşkan

Analar gibi kutsal kabul edilir vatan
 Gerekirse elbette verilir bu yolda can
Temine gerek var mı tarihini yazmağa:
On beş şubat gelince Rıza Vuruşkan'ı an
 2480 اون بش شباط گنجہ رضا ووروشقانی آک
 -501 تأمین
 1979

6. Rıza Vuruşkan

Her şeyi göze aldı o, Yavruvatan için
 Bir Fatıha okuyun şurada yatan için
Gayret kayboldu diye üzülmeye ne hacet:
Bu tarih Kıbrıs'tandır Rıza Vuruşkan için
 3589 بو تاریخ قبریسدنذر رضا ووروشقان ایچون
 -1610 غیرت
 1979

7. Osman Fazıl Polat

Kıbrıs'ta görevini hakkıyla etti eda
 Mükâfât olsun diye çekti katına Hüda
Hisarlar yoksa ne gam tarihini yazalım:
Osman Fazıl Paşa'mız dünyaya etti veda
 2509 عثمان فاضل پاشامز دنیاایه ایتدی وداع
 -529 حصارلر
 1980

8. Hasan Cafer

Esir düşmüş, pes etmek yok: Diler bir kahramân olsun!
 Vatan uğrunda âdettir, giden bir böyle cân olsun!
Gelip akran beraber söylemişler şimdi tarihin:
Hasan Cafer şehîd olmuş makamı hep cinân olsun!
 1622 حسن جعفر شهید اولمش مقامی هپ جنان اولسون
 +352 اقران
 1974

13. RAUF DENKTAŞ'IN VEFATI

1.

Giden her kahramanı ömrü oldukça anar sağlar
Bilir âlem “Mücahid” zatını Kıbrıs'ta bayraktar
Gelip “devlet”le “millet” farkı tarihi tamamlandı:
Rauf Bey cennetü'l-adne revan oldu bu yıl dostlar

1982

+30 = (440) devlet/ – (470) millet/

2012

2.

Haklı davamızı Kıbrıs'ta edindi âmâc
Her lider halkı için tutmalı elbet minhâc
Vehbi tam tarihini eylemiş ihda ne güzel:
“Sağ gözü eylesin sol göze Allah muhtâc”

2012 “ ”

3.

Irmak olmuş çağlar artık göz yaşım
Müsterih ol ey “Mücahid” kardaşım
Zayiat yok tarihinde Hak bilir:
Ağla Kıbrıs ağla gitti Denktaş'ım

3294

-1282

2012

4.

Kıbrıs'a yerleşmişim yurdum diye
İnkisar etmem hayal kurdum diye
Yok şükûfe tarih olsun âşikâr:
Kıbrıs ağlar gitti “Bozkurdum” diye

2423

-411

2012

5.
 Gördü zahmet etmedi davayı terk
 Güller etmez bülbüli şeydayı terk
 N'eylesek *yoktur müdâvâ* Hak bilir
Etti bir Bozkurt daha dünyayı terk
 2064
 - 52
 2012

(**Cemalî**) / (BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

14. DENKTAŞ'IN VEFATINA TARİH

262

Nasil Mecnûn olan dünyada vaz geçmezse Leylâ'dan
 O da ömrünce asla dönmemiştir haklı davadan

Çekirdekten yetişmiş bir mücahiddir o Kıbrıs'ta
 Direnmiş Rûm'a fırsat vermemiş geçmez bu sevdadan

Bu millet kahramansız kalmamış tarih de şahittir
 Tanır Bozkurt Toros namıyla âlem elbet îmâdan

Hukuk tahsil edip dönmüş ve Kıbrıs'ta hayat sürmüş
 Ne zahmetler çekip dem vurmamış beyhude şekvadan

Oluş cumhura başkan hep sivil gezmiş metanetle
 Sadakat gösteren cana gelir yardım da Mevlâ'dan

Cemâlî gel uzatma söz tamam olsun yeter artık
 Bütün Türkler ümitvarız kıyamet kopsa ferdâdan

Merasim var ahali hep beraber yazdı tarihi:
Makamı cennet olsun gitti Rauf Bey bu dünyadan

1671

+341

2012

(**Cemalî**) / (BD Kıbrıs Şiirleri Arşivi)

KAYNAKLAR

- ARTUN, Erman (1996) “Adanalı Âşıkların Şiirlerinde Kıbrıs Barış Harekâtı”, *Journal For Cypriot Studies / Kıbrıs Araştırmaları Dergisi*, 1 (2), Lefkoşa.
- DURBİLMEZ, Bayram (1999a) “Kayserili Saz Şairlerinin Şiirlerinde Kıbrıs”, *İkinci Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi, 24-27 Kasım 1998, c. III, Türkçe Bildiriler, Edebiyat- Sanat* (Hzl. İ.Bozkurt, H. Ateşin, M. Kansu), Gazimağusa: 285-296.
- DURBİLMEZ, Bayram (1999b), *Kayserili Halk Şairlerinin Şiirlerinde Kıbrıs*, Kayseri 1999: Geçit Yayınları.
- DURBİLMEZ, Bayram (2000), “Tarihî Olay-Edebî Metin İlişkileri Bağlamında Kıbrıs Konulu Âşık Tarzı Şiirler Üzerine Bir Değerlendirme”, *Proceedings of the Third International Congress for Cyprus Studies /Üçüncü Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi Bildirileri*, Volume/Cilt:2 Linguistics & Literature, Gazi Magosa: Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınları, 87-105.
- DURBİLMEZ, Bayram (2003), *Sorgunlu Sıdkı Baba Divanı*, Kayseri: Bizim Gençlik Yayınları.
- DURBİLMEZ, Bayram, 2007, “Âşık Tarzı Şiirlerde Sözlü Tarih (Kayserili ve Yozgatlı Âşıkların Şiirlerinden Örneklerle)”, *II. Kayseri ve Yöresi Kültür, Sanat ve Edebiyat Bilgi Şöleni (10-12 Nisan 2006)- Bildiriler*, Kayseri: 299-317.
- DURBİLMEZ, Bayram (2008), *Taşpınarlı Halk Şairleri*, Ankara: Ürün Yayınları.
- DURBİLMEZ, Bayram (2011), *Birname*, Konya: Kömen Yayınları.
- DURBİLMEZ, Bayram (2012), *Turnalar / Türk Dünyası Şiirleri*, Ankara: Ürün Yayınları:
- DURBİLMEZ, Bayram (2013a), *Vefatının 15. Yıldönümünde Yozgatlı Âşık Türkmenoğlu*, Ankara: Laçın yayınları.
- DURBİLMEZ, Bayram (2013b), “Tarihî Gerçeklerin Âşık Edebiyatına Yansımaları Bağlamında Türk Mukavemet Teşkilâtı ve Kıbrıs Mücahitleri”, *Folklor / Edebiyat*, (76).
- ERGİN, Ali Şakir (1996), *Yozgatlı Mehmed Said Fennî Divanı*, Ankara: Yozgat Belediyesi Kültür Yayınları.
- İŞİTMAN, Mahmut (Eylül 1968), “Zarî”, *Türk Folklor Araştırmaları*, 10 (230), 5066-5067.

- İVGİN, Hayrettin (1999), “Kıbrıs Zafer Destanları”, *İkinci Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi (24- 27 Kasım 1998)*, c. III: *Türkçe Bildiriler / Edebiyat- Sanat*, (Hzl. İsmail Bozkurt, Hüseyin Ateşin, M. Kansu: Gazimağusa: DAÜ KAM Yayınları.
- KAPLAN, Mehmet (1992), *Türk Edebiyatı Üzerine Araştırmalar 3, Tıp Tahlilleri*, İstanbul: Dergâh Yayınları.
- KARADAĞ, Metin (1999), “Halk Şairlerimizde Kıbrıs”, *İkinci Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi (24- 27 Kasım 1998)*, c. III: *Türkçe Bildiriler / Edebiyat- Sanat*, (Hzl. İsmail Bozkurt, Hüseyin Ateşin, M. Kansu): Gazimağusa: DAÜ KAM yayınları.
- KAYA, Doğan (1999), “Sivashlı Âşıkların Kıbrıs Konulu Şiirleri”, *İkinci Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi (24- 27 Kasım 1998)*, c. III: *Türkçe Bildiriler / Edebiyat- Sanat*, (Hzl. İsmail Bozkurt, Hüseyin Ateşin, M. Kansu): Gazimağusa: DAÜ KAM Yayınları.
- OĞUZ, M. Öcal (1988), *Yozgatlı Hüznî*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- OĞUZ, M. Öcal, 1990, *Yozgatlı Hüznî Dîvânlarından Seçmeler*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- OĞUZ, M. Öcal, 1992, *Yozgatlı Halk Şairi Nazi*, Ankara:
- OĞUZ, M. Öcal, 1994, *Yozgat'ta Halk Şairliğinin Dünü ve Bugünü*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- RAGLAN, Lord, (Güz 2004). “Tarih ve Mit”, (Çev. Levent Soysal), *Millî Folklor*, 6 (63).
- YÜKSEL, H. Avni (Haziran 1981), “Yozgatlı Âşık Derunî”, *Erciyes*, 4 (38), 10-12.